

Helsingborgs Kammarkör 30 år

Jubileumsfolder om HKK genom tre decennier –
en historieberättelse nedtecknad av Inger Munck af Rosenschöld

"Att sjunga i kör är ett sätt att leva!"

Körens styrelse har bett mig göra en sammanfattning av de trettio åren, av vilka jag själv var med under de tjugo första. Att på några få sidor få med allt är förstås en omöjlighet. Kören har haft mer än tusen repetitioner, snart gett 500 konserter och genomfört en lång rad turnéer.

Hur föddes Helsingborgs Kammarkör?

Redan innan min gode vän Sverker Zadig från Lund 1982 for iväg till två års kördigritstudier vid Indiana University var vi några vänner som kom överens om att vi, när han skulle återvända med sin Master of Music-examen i bagaget, tillsammans skulle starta Helsingborgs Kammarkör. Vi hade under tiden lockat sisådär 20 vänner till den nya kören, som Sverker då skulle börja jobba med. Han hade redan en musiklärarexamen från Musikhögskolan i Malmö och en körpedagogexamen för professor Dan-Olof Stenlund, han hade varit lundaspexare, hade sjungit i Lunds Studentsångförening och i Malmö Kammarkör samt lett Dubbelquartetten Frida. Han är fortfarande musiklärare på Spyken i Lund, håller på att doktorera och älskar sitt sommarställe i Vejbystrand där vi hade flera fester...

Den nya kören "tjuvstartade" med en konsert i Hjärnarps kyrka i november. Efter den egentliga debuten på hemmaplan, i Mariakyrkan, den 20 januari 1985, kunde man läsa i NST/Tommie Ling: "Färdig kör med helt egen patina.... Den inledande konserten i Mariakyrkan imponerade storligen. Helsingborgs Kammarkör låter redan som en klangkropp och den distinkta, välartikulerade tonen lyfte varje stycke högt över all murrig körsång. Sången blir detaljrik och med sin mycket balanserade dynamik tycks nyanserna oändliga." Detta verkade lovande.

När jag nyligen bad Sverker välja ut några "highlights" från sina två decennier med HKK nämnde han just den första konserten i Mariakyrkan. – *"Det var en märklig upplevelse, det här var ju den egentliga debuten och jag tyckte själv att programmet satt ganska bra efter den trevande första terminen som nystartad kör. Så småningom hade klangen och balansen stabiliserat sig och eftersom alla själva hade sökt sig till kören var alla också beredda att satsa.*

En annan oförglömlig satsning var våra framföranden av Messias i november 1990, först i Eslövs kyrka och dagen därpå i Gustav Adolfs kyrka. Konserterna föregicks av enorma förberedelser såväl i genomgångar av stråk- och orkesterstämmor som i jobbet att samla denna exklusiva och hängivna grupp musiker, vilka spelade i barockstämning, en halvton ner, på tidstrogna instrument. Orkestern var hopplöckad med musiker från Sverige, Danmark och Tyskland. Problem uppstår alltid. Vi fick inte låna med oss GA-kyrkans orgelharmonium till Eslöv. Var får man tag på en liten orgel som är stämd en halvton ner, eller som kan justeras till detta? Jag fick en helt galen idé. På min arbetsplats hade vi nyligen köpt en stor amerikansk digital orgel. Den var installerad på två vagnar, själva orgeln på en och pedalerna och orgelbänken på en annan – den var alltså flyttbar. Jag presenterade rodnande denna idé och brutala kulturkrock för de hängivna barockmusikerna och de bara skrattade och sa: självklart, bara vi får spela musik! I orkestern ingick många musiker, som sedan blivit stora namn. Som solister hade vi Annika Nerfont Zadig, Karin Johansson, Tomas Jennbert och Per Erik Mårtenson.

Ett körstycke som följde oss på ganska många konserter, och som alltid rönt stor uppmärksamhet, var Thomas Jennefelts "Warning to the Rich". Per Eriks underbara röst och tolkning hör jag fortfarande inom

mig, med beundran och stor saknad.

Midvinterljuskonserten 1995 i ett stort träd i Stadsparken var nog den konstigaste produktionen vi var med i. Jeanette Sollén hade skrivit ett minimalistiskt stycke för kör, dansare och slagverk. Verket "Yggdrasil" (urträdet) skulle framföras med hela kören uppflugen i ett träd, jag tror faktiskt att det var en ask! Problemet var bara att det var snällbläst och minst 10 minusgrader den kvällen.

Inspelningen av körens första CD, "Make We Joy", var också en storsatsning. Jag såg gärna att sångerna skulle höja sig över den vanligaste julrepertoaren. Örhängena fanns med, men vi studerade in flera bra stycken som jag, konstigt nog, aldrig senare har hört någon annan kör sjunga. Fortfarande säger många att just den skivan tillhör deras julfirande. En betydelsefull person för skivans bredd och kvalitet är organisten och pianisten Olof Tholander – och så Per Erik såklart."

Hundratals kyrkokonserter

Eftersom en stor del av en kammarkörs repertoar är sakral, och kyrkor får disponeras utan att man behöver betala hyra, blir det så att de allra flesta konserterna ges i kyr-

kor, ibland i små medeltidskyrkor på landet och ibland i betydligt större domkyrkor. Efter konserten i Roskilde Domkirke 1990 skrev Roskilde Tidende: ... "Allerede i Griegs Ave maris stella var man klar over, at her var det musikalisk fordybelse det drejede sig om. I denne som Bäckes Jag är livets bröd och Verdis Pater noster oplevede man en nuanceret og intrængende musiceren, hvor alle i koret syntes lydhøre over for helheden..."

I konsertprogrammen blandas gammal musik med nyskriven. Tonsättarna Rolf Martinsson, Johan-Magnus Sjöberg och Steven Hansen har under årens lopp skrivit verk direkt för HKK. Bland körmedlemmarna finns det alltid flera som har musikutbildning. Den före detta medlem som har gjort störst internationell succé är Malin Byström, som nu har succé som Desdemona i Verdis Otello på Kungliga Operan och som engageras för stora roller på Metropolitan och på andra världsscener. När hon var gymnasist i Helsingborg sjöng hon i HKK!

Kammarkörens turnéer

Körer åker gärna på turné. Vad en turné betyder för en körs musikaliska och sociala

Kören har gjort inspelningar och deltagit i större produktioner. En del hittas även på Spotify.

utveckling kan inte mätas i siffror. Det är ett privilegium att få uppleva en sångligt innehållsrik och kulturellt berikande resa tillsammans med sina vänner. Kören har hunnit med åtskilliga turnéer till en mängd länder.

På den första långa turnén, till Norrland i juli 1986, gavs nio konserter. Den nordligaste sjöngs i Arvidsjaurs vackra träkyrka. Konserten i Piteå spelades in av P2. Nätterna var ljusa och myggen var många.

Sverker minns vidare: *”Särskilt minnesvärd är bussresan 1989 till trakten av Bologna i norra Italien. Egentligen bara med två konserter, men en kör på resa sjunger alltid. Jag minns det fantastiska mötet med välkomnande människor vid den ena konserten, många av dem med stor kärlek till Sverige, eftersom de på 60-talet hade jobbat på SKF i Göteborg och sedan återvänt. Mottagandet var otroligt generöst. Vi bjöds efter konserten på en middag som saknade motstycke. Aldrig någonsin klagade resans busschaufför Staffan på att tre barnvagnsunderreden till de halvårsgamla medföljande barnen Gustav Sjöberg, David Rydell och Ester Nerfont Zadig ideligen skulle ut ur och in i bussens bagageutrymme.*

I juli 1990 fick vi på Färöarna representera Sveriges Körförbund på ett nordiskt körledarseminarium. Vi skulle presentera nyskriven svensk körmusik. Jag minns den lite dubbla känslan av att instudera en del musik, som jag själv inte tyckte hade något större värde, men urvalet var gjort av Körförbundet. Förutom denna presentation deltog vi också i en Fælleskor med några hundra sångare i bland annat Mendelssohns Hear my Prayer med en höggravid Annika som sjöng sopransolot. Konserten leddes av nyligen bortgångne Gustaf Sjökvist.”

Till Jordanien for vi åtta dagar i juli 2000. Vi lyckades pricka in den varmaste veckan på över 70 år! Temperaturen låg på över 40 grader och den dagen vi for till Döda Havet

var det 49 grader i skuggan! Utöver de hundratals liter vatten vi konsumerade var det solhatt och ett långsamt rörelsemönster som gällde hela veckan. Sverker hade hösten dessförinnan blivit kontaktad av en Malmöbo, som hade gjort FN-tjänst i Gaza och som fortfarande hade goda kontakter, främst nu i Jordanien där han ofta guidade olika grupper. Han hade kontakt med den årligen återkommande The Jerash Festival of Art and Culture i den antika staden Jerash. Var det kanske så att HKK ville åka dit och ge ett par konserter? Det ville HKK.

Redan den första dagens morgon for vi från Amman i buss söderut genom öknen till den gamla klippstaden Petra. En fantastisk upplevelse väntade oss, trots värmen. Petras historia leder till andra årtusendet före Kristus, men med islams framryckning på 600-talet dalade Petras storhet och snart återstod bara ruiner. Staden ligger omgiven av berg som höjer sig i sockertoppsliknande formationer. Sista biten på den enda, 1200 meter långa, vägen in till Petra går man genom en smal klyfta, som bara är ett par meter bred mellan de cirka hundra meter höga klippväggarna. Magnifikt! Det första man ser när man kommer ut är en vacker 40 meter hög fasad, uthuggen ur klippväggen. Att i de här flera tusen år gamla bergssalarna och i amfiteatern ha sjungit Sommarpsalm och I himmelen är upplevelser vi inte glömmet. Andra turister häpnade.

Även utflykten till Döda Havet blev oförglömlig. Att bada i det salta 35-gradiga vattnet är en komisk upplevelse. Att se och höra en hel kör ligga ute i/på vattnet och sjunga Wade in the water måste ha varit en syn. Vi sjöng även Deep river, my home is over Jordan under det att vi smorde in oss med den hälsosamma leran som man gräver upp i strandkanten.

Vi gav fyra konserter varav två i Jerash stora ”Forum Romanum-område” där

festivalen ägde rum. Jordansk TV spelade in vår första konsert där. Publiken var blandad och trots att vår musik måste ha låtit besynnerlig i deras öron möttes vi av stor entusiasm.

Körens tredje decennium

När jag frågar Christian Schultze, som efterträdde Sverker 2004, och då var organist i Kvistofta församling, vad han mest minns från sina 6½ år framför kören (han hade redan på 80-talet under flera år ingått i körens basstämma och därtill ofta spelat orgel medan kören fått vila under konserterna),

så svarar han: – ”Förutom de 56 konserter som jag dirigerade måste jag absolut få framhålla alla skratt, alla underbara vänner jag fått, all uppskattning, alla fantastiska fester med härlig samvaro och körens hittills två längsta resor, till Shanghai och USA. Här kommer elva höjdpunkter från min tid som dirigent i HKK:

- Konserten 2005 i Mariakyrkan med Bachs h-mollmässa. Barockorkester och solister.
- Kärleksskonserten i Dunkers kulturhus 2005 (To Love) med skådespelaren Kajsa Ernst som recitator.

Konsert för Svenska Handelskammaren i Shanghai.

Kören på promenad i Boston.

- Konserten i GA-kyrkan 2006 med Mozarts c-mollmässa i eget arrangemang för tre slagverkare och elbas!

- Konserten 2007 i den fullsatta S:ta Anna kyrka med temat "I krig och fred" med bildspel under vårt framförande av Arvo Pärts Berliner Messe.

- Inspelningen av körantologiskivan "Uti vår hage", på Naxos 2008. HKK belönades med en guldskiva som jag nu har inramad på mitt kontor i Malmö!

- Körens hittills längsta flygresa i juni 2008 till Kinas största stad Shanghai med mer än 24 miljoner invånare, liknade inget vi tidigare hade varit med om. Tåget från flygplatsen in till centrum lär ha hållit 300 km/timmen! Den tidigare körmedlemmen, tillika förra ordföranden, Carina Järold Mattsson, som då bodde där, hade utöver ett framträdande på IKEA även arrangerat Svenska Handelskammarens konsert på Hotel Hilton. Därtill kunde hon tipsa kören om vad som måste ses under de få dagarna.

- Julkonserten i Mariakyrkan 2008 då programmet sjöngs utantill och utan tongivning!

- Inspelningen av julskivan "Vinterskymning" 2009 i ett lyckat samarbete med jazzpianisten Ola Hedén.

- Konserten i Mariakyrkan på Jungfru Marie bebådelsedag 2010 med temat "Kärlekens mirakel". Under hela konserten visades Lennart Nilssons film "Kärlekens mirakel" om hur ett foster växer från spermie till ett fullt utvecklat barn som föds.

- Konserten 2010 i Sofia Albertina kyrka i Landskrona med Händels Messias som sedan repriserades som en "Sing-a-long-Messias" i Johanneskyrkan i Malmö där jag sedan hösten 2009 nu är organist.

- USA-resan 2011, då vi förutom New York även besökte New Haven i Connecticut, Boston i Massachusetts och Providence i Rhode Island. Utöver goda måltider, en hel

del bussåkande och all trevlig gemenskap gav vi tre mycket uppskattade kyrkokonserter. Därmed var mina härliga år med HKK avslutade."

Efter Christian, som lämnade efter USA-resan 2011, leddes kören under knappt ett år av Ewa Wöllinger, en österrikiska som bodde i Köpenhamn. Vägarna skiljdes dock och kören fortsatte att leta efter en dirigent på den här sidan Sundet, gärna ännu en kyrkomusiker, som med sina kontakter lättare skulle kunna boka konserter i andra kyrkor än den egna. Den tämligen nye organisten i Sofia Albertina kyrka i Landskrona Dag Videke erbjöds efter ett provdirigeringsstillfälle att ta över ledningen, vilket han gärna ville. På min fråga vad han sätter högst av sin tid med HKK säger Dag: - "Jag ledde ju kören en relativt kort tid, bara drygt två år, men några tillfällen etsade sig fast. När jag tog över på våren 2012 ansåg jag att vi först måste få lära känna varandra innan det var dags att framträda inför publik. Därför arbetade vi huvudsakligen redan då med julkonserterna. Det kom att bli sex sådana: först i min egen Sofia Albertina och därefter i Ystads Mariakyrka, Strövelstorps kyrka, Västra Karaby kyrka, Mariakyrkan i Helsingborg och Kvistofta kyrka.

- Den 20 mars 2013 firade Landskrona stad 600 år. HKK framträdde då med ett, av Staffan Storm, nyskrivet Te Deum. Det framfördes på den gamla kyrkans grund (där den gamla S:t Hans kyrka en gång hade legat) inför H.M. Konungen och ca 5000 landskronabor. Kören medverkade också vid Jubileumskonserten i Sofia Albertina samma kväll.

- I maj 2013 gjorde HKK en magisk konsert med världsgitarristen Göran Söllscher. Vi framförde ett sällsynt verk för blandad kör och gitarr "Romancero Gitano" av Mario Castelnuovo-Tedesco i Sofia Albertina kyrka med repris i Mariakyrkan.

- Alldeles efter midsommar samma år inleddes vår lilla sommarturné till Kalmar och Öland. Det blev konserter i Kalmar domkyrka, Högby kyrka på Öland, Döderhult kyrka och Nybro kyrka. Kören blev överallt varmt mottagen och finalkonserten i Nybro kyrka blev riktigt bra och naturligtvis hade vi roligt, det har man när man reser med sin kör!

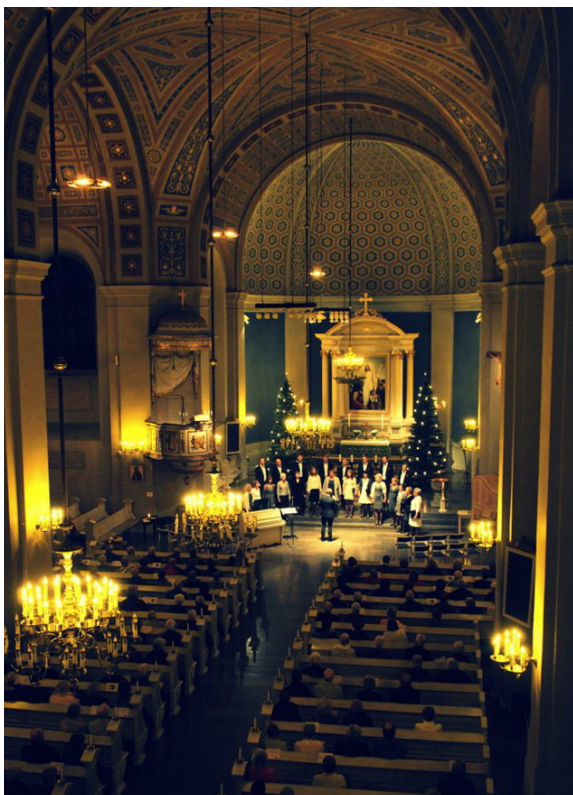
Men – en bit in på 2014 stod det klart för mig att min familjesituation krävde större närvaro hemma och med tungt sinne fick jag meddela styrelsen och kören att jag måste lämna ledaruppdraget efter sommaren. Kören gjorde ändå i maj två fina framträdanden med konsertprogrammet ”Så skimrande var aldrig havet” på Dunkers kulturhus tillsammans med artisten Anna Bromée. I programmet blandades högt och lågt, från avancerad körrepertoar som ”Havet” ur Tre havsvisioner av Gösta Nystroem till folkligare sånger som ”Ångbåts-sång” och ”Så länge skutan kan gå”. En minnesvärd repris gjordes som final på kyrkomusikfestivalen i Sofia Albertina kyrka i augusti. Detta blev också mitt sista framträdande som ledare för HKK.”

När Dag Videke förvärnade att han behövde släppa HKK efter ”havetkonserterna” drogs en ny rekryteringsrunda igång. Till körens glädje och lycka fanns på hemmaplan i Helsingborg en såväl meriterad som intresserad person. Efter lyssnande och provdirigering uppstod ömsidigt tycke och från och med augusti 2014 är därför Ilze Stala Stegö körledare för HKK. Ilze har fått sin musikaliska skolning vid Lettlands Musikakademi och

har en masterexamen i kördirigering. Hon grundade kören vid Stockholm School of Economics in Riga och var dess ledare i mer än tio år. Hon har även en stor egen körvana som sångare. 2007 flyttade Ilze till Sverige och utbildade sig till kyrkomusiker vid Musikhögskolan i Malmö. Sedan 2009 jobbar hon som kantor i Helsingborg.

Några minnesvärda händelser på hemmaplan

Under Sverkers period arrangerade vi flera konserter i Konserthuset bl.a. 1988 med Erland Hagegård och pianisten Kerstin Jansson, 1989 med Olle Adolphson och 1990 med Sven-Bertil Taube. Gösta Linderholm engagerade oss 2001 till att medverka på en konsert och 2002 engagerades vi att delta i ”Toner för Miljoner” med Håkan Hagegård & Jeanette Köhn. När Helsing-

Julkonsert i Sofia Albertina kyrka i Landskrona (foto Santiago Russo).

borgs Konserthuskör 1997 fyllde 25 år firades det med Verdis Requiem och då fick HKK vara med att förstärka den kören.

Sommarfester, gåsmiddagar, julfester samt spontana ”gå-ut-och-ta-en-öl-tillfällen” är förstås nästan lika viktiga aktiviteter i en kör som själva sjungandet. Många av oss har funnit våra allra bästa vänner i Helsingborgs Kammarkör.

Ekonomi – en körs ständiga bekymmer

För en kör, som inte är knuten till en kyrka, är ekonomin alltid ett bekymmer. Medlemmarna betalar visserligen terminsavgifter, men en professionell dirigent skall naturligtvis ha betalt och noter kostar pengar. HKK har genom åren byggt upp ett omfattande notbibliotek. Om man kan få repetera i ett församlingshem kan man få betala ”i natura”, alltså genom att ett par gånger per år sjunga på en högmässa. Har man tur kan man få ett litet kommunalt verksamhetsbidrag, men att hitta sponsorer till vår kulturella lilla nisch är inte lätt.

Vad händer efter detta jubileum?

Förutom de nu aktuella jubileumskonserterna förbereder HKK sin medverkan i en stor Nordisk-Baltisk Körfestival som i slutet av juni går av stapeln i Riga. Där kommer

rösterna från Helsingborgs Kammarkör blanda sig med upp emot 10 000 andra sångares under några intensiva kör- och konsertdagar. Därtill har Sveriges Körförbund gett HKK det hedrande uppdraget att vara representationskör för Sverige under festivalen. I det ingår att leda en masterclass samt genomföra en egen konsert.

Må kören leva vidare i om inte hundrade år så i alla fall ytterligare flera decennier! Det är dock en utmaning idag att rekrytera yngre sångare. Men kanske beskrivningar som denna, tillsammans med vacker körsång av det slag som jag är övertygad om att Helsingborgs Kammarkör kommer att bjuda på i sin jubileumskonsert, kan locka nya entusiaster till den härliga gemenskap som finns i körsjungandet.

*Detta nedtecknades av
Inger Munck af Rosenschöld,
alt 2 under åren 1984-2004*

Ilze Stala Stegö, körledare.

